

Sami maður,

sum skrifvar kommunistblaðið, skrifvar eisini
vinnuflokksblaðið; men það er hvorki Ingvarð
Jacobsen ella Brend!

Hver lýgur?

Í síðsta blaði prentaðu vit eina blaðgrein, vit hövdu fingið sendandi frá skipara, reiðara og bestamanni á »Guiding Stare«. Henda grein var framkomin í »Tingakrossi« og »Dimmalettinge« nakrar dagar frammanundan; men vit vildu ekki av teirri orsök úthýsa henni. Í hesi grein stóð, at hon var send til »Krossins«, »Arbeiðið« og »Føroya Socialdemokrat«, ið hava skrivað meir ella minni skeið um hetta máli, og grein-skrivararnir vóna, at grein teirra verður upptikin »ella umtalað við somu vælvið sum grein teirra, Niclas Ellendersens og Sigurd Jensens«.

Vit ventuðu sjálvandi, at hesir menn fóru at undirbyggja sín pástand um, at vit hövdu borið ósonn boð út millum manna; men tá teir — sum tað tykist — halda tað vera nóg mikið at sleingja slík orð út, uttan at hugsa um at prógva tey, megu vit fara at koyra eitt sindur undir teir.

Til pástand teirra um, at vit skulu hava umtalað grein Sigurd Jensens og Niclas Ellendersens við vælvið, er fyrst at siga, at »Føroya Socialdemokrat« yvirhøvur ikki við einum orði hefur nevnt grein teirra N. E's. og S. J.'s, hartil hildu vit hana vera nóg ov ljóta og — hon verði seg sonn ella ósonn — landskaðiliga. — Og tá yvir-menninir á »Guiding Stare« siga okkum at hava skrivað »meir ella minni skeið um hetta máli«, kunnu vit bert lata teir vita, at vit hava latið orð teirra í rættinum prenta soleiðis, sum tey vóruð ferd inn í rættar-protokollina, — og eru tey skeið í blaði okkara, so má frásøgn teirra í rættinum eisini vera skeið.

At vit bert »refereraðu« vitnis-burð skiparans, reiðarans og Sigurd Jensens var av teirri orsök, at hesir menn avgjørt vóru høvuðsvitnini.

Vit hildu tað vera harmiligt — og tað halda vit enn — um fiskimenn, sum fyrri allan Grøn-landstúrin bert hövdu vunnið sær um 260 kr. skuldu missa nakkað burtur av hesi lítlu lón teirra. — Og vit mega spyrja: Hvat týðning kann tað hava fyrri eitt reiðarf, um 11 menn lata heima sínar 25 kr. til tað? soleiðis sum tað var skotið uppá undir for-hoyrinum.

Tað hevði verið gott, um yvirmenninir á »Guiding Stare« hövdu viljað gjørt so væl at sagt okkum, hvat tað er, sum vit hava skrivað »meir ella minni skeið«, so at vit — um so er — kunnu rætta tað; tí tað er ikki okkara uppgáva at bera ósonn boð.

Skipini — tilsýnið.

Okkara kor, minnimaðurin og teir stóru flokkarnir.

Harra blaðstjóri! Gerið so væl at geva mær innivist við hesum fáu reglum í tygara háttvirda blað:

Tað hevur nú í langa tíð verið skrivað um fiskarin og hansara víðurskiftir á mangan ymiskan hátt. Fyri ikki so langa tíð síðani stóð skrivað í »Føroya Social-Demokrat« um hesar sokallaðu flótandi líkkistur, sum ein partur av teim føy-oyssku fiskarum driva sína vinnu við. Mær eydnaðist í summar at siggja uppá eina føyroyssku slupp, sum varð bygd í Onglandi í 1884. Tað er »Tjaldrið« ið her sipast til, og sum nú stendur til skjals yviri í Føroy-ingahavnini. Skulu fleiri vera á sama hátt sum hetta skip, hvar menn søgdu seg at hava stungið eina ár, inn ígjøgnum skipssíðuna og nógvir av plank-unum, sum eg sá, vóru heilt illa elnir av ormi, so tað verður eitt spursmál, um tað strekkjur til ormafóður eitt ár afturat, tí biði eg okkara lögtingsmenn átala hetta óskil við okkara skipasýni. Eg kann ikki lata tað verða ótalað at siggja mínar starvsfelagar driva sína vinnu við tilflikum forum. Og tí verri eru lívátarnir ikki altíð í besta standi at bjarga fólkinum í, tá til skal takast bæði á ein og annan hátt.

Nókur orð afturat.

Úrslitið hjá fjøldini av fisk-arunum hevur givið syrgiliga lítið av sær nú í fleiri fyriliggj-andi ár; og árið í ár visur seg ikki at fara at bota um tey, hvorki í fiskamongd ella pening-aliga sæð. Þrúsurin hevði verið eins frægur her heima, nú ið skip eru aftur komin; men tí verri seldu tey flestu skipini til damp-arar yviri í Grønlandi fyrri 1/2 og 1/2 minni, enn hvat tey kundu fingið fyrri hann nú, men tey gjørdu seg bar og hava lítlan fisk at lata til tann fræga prís, ið gevst, so tað visir seg ikki, at fara at geva gott úrslit. Men to loyva menn sær at flyta fram í útloðum í fylgju, hvat ið bløð siga, at »hvis den Grøn-landstur slaar til, bliver det et bra Aare«. Tað er gaman at byggja lond upp, sum annars liggja í vanrøkt, tá meðalpart-urin hjá fiskarunum høgt sett liggur um 500 kr. fyrri árið.

Tá nakkað skal gerast, so sum havnir og vegir ella tilflik, hevur kommunan stadið til svars fyrri 1/2 parti, men hvaðan skal hesin peningur takast frá við einum stórum kommunuskatti, tá ið eingir pengar eru? Hvussu skal hár slíftast av tí skalluta

høvðinum. Var tað ikki betur, at landið kundi arbeitt sær hesar peningar til á ein rætt-vísan hátt, heldur enn einki at gera fyrri arbeidisflokkin við tungum byrðum, sum man ikki risur undir. Hvat verður í Føroyum, tá fiskararnir eru gingnir til grunda. Yvri fyrri smámanninum hava teir stóru flokkarnir, samband og sjálv-stýri dugað gott at snørt skógvin fastari har, sum hann melta, so sum at gera tað so torført sum møgult, t. d. sum við at taka borgarrættin frá teimum.

Tað er lagt so til rættis nú av teim fjøldmentu kreftum inni á tingi í ár, at hann, sum ikki hevur betalt allan sín kommunu-skatt, hann sleppur ikki at velja, also borgarrætturin er tikin frá honum.

Tit fiskarar og aðrir arbeids-menn, teinkið tykkum um, hvat tit gera, tá ið tit fara at velja álitismenn tykkara inn á ting! Minnist til, javnaðarmanna-stevnan er í øllum londum tann stevnan, sum smámenninir, teir ognarleysu fylkjust um.

M. J.,
fiskimaður.

Hvorfor ikke selv tjene det paa Fisken, som nu Mellemhandlerne ryger af Sted med?

Hvordan bliver det med Kaj- og Vejspørgsmaalene i Vestmanhavn?

Her er alle Skibene kommet hjem fra Grønland fuldlastede. Det vilde være gavnligt om de respektive Skibsejere nu sluttede sig sammen og solgte Fisken i Fællesskab. Thi trods den ret gode Fangst forslaar al intet. Det er en kapitalfejl, at ikke hele Fangsten er forarbejdet til Klipfisk. Derved vilde Fiskeproducenterne, Fiskerne saa vel som Rederne have tjent godt i Stedet for som nu, hvor de fleste kun har en minimal Fortjeneste eller Underskud. Mellemhandlerne, de udenlandske Kapitalister er roget af Sted med Fortjenesten.

Der gaar her et Forlydende om, at Hr. Chr. Holm-Jacobsen skal lade opføre Petroleumstanker ved Havnens i Vestmanhavn, dog ikke i selve Vestmanhavn, men paa Vaalen i Kvivigs Sogn. Dette maa synes underligt for os Vestmen-ninger og foranlediger os at spørge, hvorfor den Fortjeneste, som eventuelt flyder af et Olie-depot ikke skal tilflyde Vest-manna Sogn, hvor de oliefor-brugende Skibe findes. Det kunde tænkes, at man her i Vestmanna som et Modtræk i henlæge de ca. 1000 Tønder Olieforbrug til en anden Olie-leverandør.

Hvordan bliver det med Køre-vejen Vestmanhavn-Kvivig-Thorshavn? Vi er alle spændt paa at se Resultatet af de gyldne Løfter fra de store Par-tier, Selvstyre og Samband foran sidste Lagtingsvalg. Og hvor-dan bliver det med Kajen i Vestmanhavn, som saa længe er blevet os lovet?

Her tales Mand og Mand imellem, at saafremt Lagtinget ikke viser en utvetydig Vilje til, at Kajen og Vejen mellem Vestmanhavn og Kvivig kan paabegyndes 1. April 1935, an-ser man ingen anden Udvej end at være med dem, der vil opløse Lagtinget, dog ikke san-dan at forstå, at man istem-mer nogen Hymne for Vinnu-flokkin som dem, der har det forløsende Ord. Nej, man vil have Valg for at faa de ene-ste Repræsentanter for Ar-bejderne og Fiskerne, Social-demokraterne sat ind i Lagtinget.

Hvorfor skal alt trække ud i Langdrag? For Vestmanhavns Vedkommende kan man ikke paastaa, at Kommunen er overbe-læst med Geld og Forpligtelse. Efter Omstændighederne kan man her uden mindste Risiko for nogen paatage sig de For-pligtelser, der følger med Op-førelse af det omtalte Kajanlæg samt Anlæggelsen af Vejen mel-lem Kvivig og Vestmanhavn.

Jeg tror, at Stemningen i Vestmanhavn er saadan, at den maa betragtes som det sidste Varsko til d'Hrr. Lagtingsmænd der nu raader for Borge.

Vestmøntingur.

Lagtinget og Skoleordning.

Det hed sig, at der i denne Lagtingssamling vilde blive for-handlet om en ny Ordning for Seminarier og Skolerne i Thors-havn, nu Overlærerembedet ved Realskolen i Thorshavn blev ledigt. Lagtingsamlingen ernært slut, men endnu har man intet hørt fra den Kant. — Man maa haabe, at vi Borgere snart kan faa blot en nogenlunde tidssva-rende Skoleordning her. Med den »højere« Realskole og saa Kommuneskole (»laveres«) er alt temmelig middelalderlig. Byraa-det har gjort nogle Tillob til en Udvidelse, men det har nærmest mundet ud i Ord; nogle Fri-pladser i Realskolen for ubemidle-de. — Vi Borgere maa sandelig haabe, at der nu bliver een Skole, altsaa begge Skolerne, Realskolen og Kommuneskolen, lagt sammen til en. — Ens Rettig-heder for alle Borgere, bemidlede som ubemidlede, uden Betaling for Elever, der gaar fra de lavere Klasser til Udgang med Realskamen, — og saa en ordentlig Ledelse af en virkelig kvalificeret Mand af akademisk Uddannelse, helst Færing, der elsker og respekterer Børnenes Modersmaal, en Mand, en Personlighed. Og saa maa vi kunne forde, at der bliver Lovhjemmel for et For-ældreraad saaledes, at en beret-tiget Klage til Skoledirektionen ikke bliver lagt til Side — eller, som vist har været Tilfælde, at Forældre, selv ikke velstillede, har taget Born ud af Skolen og sendt dem til Danmark for at faa Realeksamen, da en Utilfreds-hed med Skolen ikke kunde ændres ved Forhandling.

Forhaabentlig bliver Endrin-gen af Seminarierne ikke blot en Masse §§, men stiller Færoernes Seminarium mindst jævnydygt med Seminarier i Danmark og bør absolut kunne give sine Elever Adgang ogsaa til Embeder i Danmark.

Flere Borgere.

Úr Vágum.

Míðvágr.

Vit sjómenn eru burturi so langa tíð av árinum. Í hesi tíð er tí tessverri ílt at lata hoyra frá okkum í okkara blaði. Eg segði **okkara!** Vit eru smá-menn, hin órættaði strevandi flokkurin, og socialismen er frígiringin hjá tí ógnarleysa, tí minna manninum. Tessvegna er tað eyðsæð, at »Føroya So-cialdemokrat« er blað okkara, tað blaðið, ið hevur til høvuðs-endamál at tala okkara sak. Skyld-an hjá okkum fiskimennum er tí at fylkjust um »F. S. D.«

Nýliga afturkomin hava eg hug at lata fætla frá heimbygd míni, um ikki stórhendringar eru her at bera boð frá.

Ikki hevur nóg av fiski turkað her, tess verri alt ov lítið, men to eitt sindur. Tað sindrið vit hava haft, hevur gingist so vanlukkuligani illa við at fáa turt — nóg stendur enn á »plássinum«. »Regn, regn og aftur regn! Gamlir menn siga seg ikki minnst tí-likst summar. Tað hevur verið næstan ómøgult at fáa hoyggið turt, nakað stendur eftir enn í grasi — og Mikkjalsmessan er farin aftur um! »Guds jammer-ligt! Ítjor vóru eplini og onnur groði frálík. Men í ár teknað ikki væl við eplunum — aftur hin vælsignaða vætan, ið skyldina hevur, halda menn. Og so at hugsa sær, at aðra staðni í tí vitan verð svindast groðin av — ikki regndropi í mánaðum. Ja, logið er.

Ein stóur missur.

Her hava vit fiskimenn líðið stóran miss. Ein av okkara ídnaðu stríðsmannum er farin

Hann vildi leggja á nýggja leiðir, sum kundu geva okkum fiskimennum frægari inntøkur. Fyri tveimum árum síðani fór hann til Esbjerg at læra at fiska við snurraváði. Tá ið hann var vorðin fulltikin í hesum kynstri, vildi hann koma aftur til Føroyar og royna at fáa sær eitt far og fiska á henda fyrri Føroyingar nýggja háttin frá Føroyum. Men lagan vildi tað ikki so. Hann var liðugur at koma upp seinasta heyst. Hann hevði kærastu her og skuldi giftast, so skjótt hann var aftur-komin. Men so legðist hann sjúkur. Í seinasta »Tjaldur« kom hann aftur sum lík. Neyðar foreldur og systskin — og hans-ara trúlovaða. Neyðar foreldur — ein sonin mistu tey við »Florens«, fyrri knapt trimum árum síðani mistu tey annan sonin. Hann doyði av blóð-forgifting. Hesin hevði eisini verið við »Florens«, tá ið hon varð yvirsigld, men bjargaðist tá — og nú fór hin triði, hann sum skuldi siggja teim til góðar á ellisdøgum teirra. Lagan er horð. Harrin hjálpi teim, sum soleiðis freistað at drekka tað beiska breiðið.

Hesin umtalaði maður var ein góður javnaðarmaður.

Fiskimaður í Míðvági.